

Doğma, canım-varlığım qədər sevdiyim Azərbaycanın mənim qibləgahımdır

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 194 (23.356)

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

16 oktyabr 2019-cu il, çərşənbə

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Oktyabrın 15-də Bakıda Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VII Zirvə Görüşü keçirilib.

Əvvəlcə dövlət və hökumət başçıları birgə foto çəkiliblər.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Zirvə Görüşündə çıxış edib.

Oktyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında iqtisadi müşavirə keçirilib.

Müşavirədə 2019-cu ilin 9 ayının sosial-iqtisadi yekunları və 2020-ci ilin dövlət və icmal büdcəsi layihələri müzakirə edilib.

Prezident İlham Əliyev müşavirədə çıxış edib.

İ.Ə.Həbibbəylinin 1-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına və elmin inkişafında xidmətlərinə görə İsa Əkbər oğlu Həbibbəyli 1-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 15 oktyabr 2019-cu il

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetində bir sıra qərarlar qəbul edilmişdir

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetində oktyabr ayının ilk 15 günü ərzində müəyyən qərarlar qəbul edilmişdir. Belə ki, 2019-cu il 3 oktyabr tarixli qərarları ilə "Naxçıvan Aqrolizinq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən yeni alınan, lizinqə verilən və lizinq yolu ilə satılan texnikaya güzəştərin tətbiq edilməsi Qaydaları'nın təsdiq edilməsi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2014-cü il 2 sentyabr tarixli 77 nömrəli Qərarında və "Naxçıvan Muxtar Respublikasında müəllimlərin dövlət musiqi təhsili müəssisələrinə işə qəbulu, bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsinin aparılması Qaydaları'nın təsdiq edilməsi haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 8 may tarixli 60 nömrəli Qərarında bir sıra dəyişikliklər edilmişdir.

Qəbul olunan normativ-hüquqi aktların tam mətni ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrində (www.huquqiaktlar.nakhchivan.az) tanış olmaq mümkündür.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətinin məlumatı

Dövlət qulluğu sahəsində qanunvericiliyin tətbiqi diqqətdə saxlanılır

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiya öz işini qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmiş, şəffaf və obyektivliyin təmin edilməsi, dövlət qulluğuna dair qanunvericiliyin tətbiqinə nəzarətin gücləndirilməsi istiqamətində tədbirləri sentyabr ayında davam etdirmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət ümumtəhsil müəssisələrinə işə qəbul üçün elan edilmiş müsabiqənin test imtahanları keçirilmiş, müsabiqəyə 302 vakant vəzifə çıxarılmış, 199 vəzifənin tutulması üçün 613 namizəd müraciət etmişdir. Test imtahanlarında 576 namizəd iştirak etmiş, 235 nəfər keçid balını toplamışdır. Şahmatın tədrisinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması və müəllimlərin peşəkarlıq səviyyələrinin yoxlanılması məqsədilə şahmat fənnini tədris edən müəllimlərin sertifikatı üzrə test imtahanları olmuş, imtahanlarda 93 müəllim iştirak etmiş, onlardan 83-ü müvafiq keçid balını toplamışdır.

Musiqi təhsili müəssisələrinə işə qəbul ilə əlaqədar vakant vəzifələrin tutulması üçün elan olunmuş müsabiqənin test imtahanlarında müsabiqəyə çıxarılmış 285 vakant vəzifənin tutulması üçün keçirilən imtahanlarda 80 namizəd iştirak etmiş, onlardan 20-si keçid balını toplamış, müsahibə mərhələsində isə 18 nəfər iştirak etmiş, onlardan 16-sı müvafiq keçid balını toplamışdır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətində işə qəbul ilə əlaqədar vakant vəzifələrin tutulması üçün elan olunmuş müsabiqənin test imtahanlarında iştirak edən 78 namizəddən 22-si müvafiq keçid balını toplamışdır.

Komissiya tərəfindən müvafiq dövlət orqanlarının müraciətləri nəzərə alınmaqla vakant sektor müdiri vəzifələrinin tutulması üçün 4 nəfərin iştirakı ilə test imtahanları keçirilmiş, sertifikat əldə etmiş 3 nəfərin müsahibə mərhələsində komissiya nümayəndəsinin iştirakı təmin edilmişdir.

Ötən ay dövlət qulluğuna işə qəbul üzrə təşkil olunmuş hazırlıq kurslarında 32, sınaq imtahanlarında 64 nəfər iştirak etmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyanın mətbuat xidməti

Gənclər hərbi xidmətə yola salınır

"Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2019-cu il oktyabrın 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 28 avqust tarixli Sərəncamına əsasən Naxçıvan Muxtar Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətində gənclərin müddətli həqiqi hərbi xidmətə yola salınması mərasimi keçirilib.

Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Mərasimdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Mühərribə, Əmək, Silahlı Qüvvələr və Hüquq-Mühafizə Orqanları Veteranları Şurasının sədr müavini Sultan İsmayılov, Ədliyyə nazirinin müavini, ədliyyə müşaviri Emin Səfərov, Gənclər və İdman nazirinin müavini Mirməcid Seyidov, Təhsil nazirinin müavini Ovni Muradov çıxış edərək bu əlamətdar hadisə münasibətilə çağırışçıları və onların valideynlərini təbrik ediblər.

Valideyn Təvəkkül Cəfərov öv-

ladının hərbi xidmətə yola salınmasından böyük qürur hissi keçirdiyini bildirib, çağırışçı gənclərə xoş arzularını dilə gətirib.

Çağırışçılar adından çıxış edən Rauf Abbasov Vətənə şərəflə xidmət edəcəklərinə, komandirlərinin tapşırıqlarını vaxtında və dəqiq yerinə yetirəcəklərinə söz verib.

Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, polkovnik-leytenant Daşqın Rəhimov bildirib ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan ordu quruculuğu prosesi bu gün ölkəmizdə, eləcə də muxtar respublikamızda uğurla davam etdirilir. Bütün sahələr üzrə əldə edilən nailiyyətlər ordumuzun da hərtərəfli inkişafına və güclənmə-

sinə səbəb olub. Bu sahədə görülən işlərin nəticəsidir ki, indi ordumuz dünyanın ən müasir silah-sursatları ilə təmin edilib. Buna görə də ordu sıralarına yola salınan gənclərimiz silah və texnikaların sirlərinə dərinləndirilməli, Vətən qarşısında xidmətlərini layiqincə yerinə yetirməlidirlər.

Xidmət rəisi hərbi xidmətə yola salınan çağırışçıların valideynlərini və yaxınlarını təbrik edərək əmin olduğunu bildirib ki, övdlərdə ordu sıralarında ləyaqətlə xidmət etməklə, hərbi texnikanın sirlərinə dərinləndirilməklə, torpaqlarımızın keşiyində ayıq-sayıq dayanmaqla onların başını uca edəcəklər.

Mərasim Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başa çatıb.

Qeyd edək ki, həmin gün Şahbuz və Sədərək rayonlarında da gənclərin ordu sıralarına yolasalınma mərasimləri keçirilib.

Ə Səbuhi HƏSƏNOV

İstilik sistemi olmayan müəssisələr mal-materiallarla təmin olunub

İstilik sistemi olmayan müəssisələrin mal-materiallarla təmin olunması ilə bağlı keçirilən tədbirdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Maliyyə nazirinin müavini Həsən İsmayılov çıxış edərək bildirib ki, 2019-cu il sentyabrın 7-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində muxtar respublikada 2019-2020-ci illərin payız-qış mövsümünə hazırlıq

və qarşıda duran vəzifələrlə əlaqədar keçirilən müşavirədə Maliyyə Nazirliyinin qarşısında da bir sıra vəzifələr qoyulub. Nazirliyə muxtar respublikada istilik sistemi olmayan müəssisələrə payız-qış mövsümündə tələb olunan mal-materialın alınması üçün lazımı maliyyə vəsaitinin ayrılmasını təmin etmək, həmçinin dövlət müəssisələrində enerji daşıyıcılarından istifadə zamanı borc qalığının yaranmamasını nəzərdə saxlamaq tapşırılıb.

Qeyd olunub ki, verilən tapşırıqların icrası ilə əlaqədar Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 26 sentyabr tarixli Sərəncamına əsasən Təhsil,

Səhiyyə və Mədəniyyət nazirliklərinin təklifləri nəzərə alınaraq istilik sistemi olmayan müəssisələrdə 2019-2020-ci illərin payız-qış mövsümü üçün tələb olunan yanacaq, mal-materialların bölgüsü təsdiq edilib. Müşavirədə qarşıya qoyulmuş tapşırıqların icrası ilə əlaqədar müəyyən edilmiş bölgüyə uyğun olaraq Maliyyə Nazirliyi tərəfindən mal-materialların alınması üçün lazımı vəsaitin ayrılması təmin olunub.

Sonra istilik sistemi olmayan müəssisələrə mal-materiallar paylanılıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Maliyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti

Babək rayonu aqrar sahənin dinamik inkişaf etdiyi bölgələrdən biri kimi tanınır. Görülən kompleks tədbirlər nəticəsində bu ilin bol məhsulunun əsasını qoymaq üçün

şum qaldırılması, toxum səpini və əkilmiş sahələrin suvarılması istiqamətində həyata keçirilən işlər davam etdirilir.

Yaradılan şəraitin nəticəsi kimi 2019-cu il üçün Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə ən çox taxıl əkini Babək rayonunda aparılıb. Rayonda 2019-cu ilin məhsulu üçün 16 min 172 hektar sahədə taxıl əkilib.

Payızlıq taxıl əkini işləri aparılır

Ötən dövr ərzində Babək rayonunda taxılçılıq üstün istiqamət kimi saxlanılıb və 2019-cu ilin məhsulu üçün 10 min 610 hektar sahədə taxıl əkilib ki, bunun da 10 min 221 hektarı payızlıq, 389 hektarı isə yazlıq taxıdır. Taxıl zəmilərinin 7884 hektarında buğda, 2726 hektarında isə arpa əkilib. 2018-ci ilə nisbətən taxıl əkini sahəsində 84 hektar artım müşahidə olunub. Əvvəlcədən həyata keçirilən tədbirlər

taxıl tədarükünü optimal müddətdə başa çatdırmağa və məhsulu itkisiz toplamağa imkan verib və sahələrdən 33 min 707 ton taxıl yığılıb.

Bundan ruhlanan taxılçılar 2020-ci ilin bol məhsulunun əsasını qoymaq üçün sahələrə çıxıblar. Şum qaldırmada iştirak edəcək maşın və mexanizmlərin ahəngdar işləməsinə təmin etmək məqsədilə ehtiyat hissələrə alınaraq saz vəziyyətə gətirilib.

Babək Rayon İcra Hakimiyyətinə aldığımız məlumatlara görə, bu günə qədər rayonda 6417 hektar sahədə şum qaldırılıb. Qeyd edək ki, şum qaldırılması ilə yanaşı, taxıl əkini də sürətlə davam etdirilir. 2154 hektar sahədə əkin aparılıb ki, bunun 1208 hektarını buğda, 946 hektarını arpa təşkil edir. Torpaq mülkiyyətçiləri taxıl sahələrini bir qədər də genişləndirərək əvvəlki ildən artıq əkin sahələri becərmək əzmindədirlər.

Ə Pərviz HACILI

Yalnız gümrah və qaynar coşğunluqda, doğma ölkəyə hərərətli sevgidə, cəsarət və qətiyyətdə qələbə doğulur. Və təkcə inzivaya çəkilməmiş ruh yüksəkliyində deyil, həm də bütün qüvvələrin inadla səfərbərliyə alınması şəraitində, dağları yerindən oynadan, əsr-rarəngiz dərinlikləri kəşf edən və onları gün işığına çıxaran həmin tədrisi və dönməz, daimi yanmada əldə edilə bilər.

M.V.Lomonosov

Taleyn hökmdarı və əlahəzrət elmin aşiqi İsa Əkbər oğlu Həbibbəylinin yubileyinə

inkişaf perspektivləri, milli mədəniyyətin taleyi, müxtəlif şəxsiyyətlərin xalq tarixindəki rolu ilə bağlı düşüncələri və qaldırdığı bir çox problemlər düşüncə eksentrizmindən, emosional dərinliyindən, qayğıkeşliyindən danışır. Hər bir insanın öz əhatəsi, hətta bir deyil, bir neçə çevrəsi var. İsa Həbibbəyli kimi ünsiyyətçi və səmimi şəxsiyyətlər mövqələrinə görə hər gün bir çox insanla müxtəlif mövzularda ünsiyyət qurmaq məcburiyyətindədirlər. Mən onlardan birinə – Azərbaycan humanitar elminin elm sahələri ilə qarşılıqlı əlaqələrinə, həm də İsa Əkbər oğlunun şəxsi elmi kəşfləri və nailiyyətləri ilə əlaqəli olanlara toxunmaq istəyirəm.

İsa Həbibbəyli müxtəlif elmi məktəblərin nümayəndələri ilə ünsiyyətini, Rusiya, Tatarıstan, Başqırdıstan Elmlər akademiyalarını, Udmurtiya, Çuvaşiya, Mari El və digər respublikaların fərqli formatlı tədqiqat humanitar institutları ilə elmi əlaqələrinə izləməklə, bir insanın həyat yolunun bəzən taleyindən çox dünyanın qovuşma mərkəzinə çevrildiyi qənaətinə gəldim və öz də onları yaradıcısı və təqdimatçısıdır. Səbəbi sadədir: o, başqalarının nailiyyətlərini dəyərləndirmək, həvələndirmək və dəstək olmaq üçün sınamış sözləri tapmaq bacarığına malikdir. Bu şəxsiyyət güclü elmi əlaqələr qurmaq üçün həlledici rol oynayır.

Ancaq məsələ təkcə bunda deyil. Aydınır ki, heç də bütün təşkilatçılar deyil, yalnız bir neçə nəfər elmlə məşğul olmağa və öz elmi məktəbini yaratmağa qadirdir. Bunun üçün perspektivləri görmək və öz sahəsinin əsl peşəkəri olmaq lazımdır. İsa Həbibbəylinin vaxtı qabaqlayan elmi uğurları, elmi təcrübə mübadiləsi, ümumi layihələrin planlaşdırılması, elmi əlaqələr və ilk növbədə, türk xalqları arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq üçün möhkəm zəmin oldu. Bunu təsdiqləmək üçün bir neçə misal göstərmək istəyirəm.

İsa Əkbər oğlunun elmi potensialını ortaya qoyan ilk mövzu romantizm oldu. Tədqiqatının əhəmiyyəti və orijinallığı sovet ədəbiyyatşünaslığında uzun müddət romantizm və müxtəlif modernist hərəkatların keçmişini izi sayılması ilə müəyyən edilib. Bəzi romantik əsərlər, hətta realistik istiqamətlərdə araşdırılırdı. Belə bir vəziyyətdə İsa Həbibbəylinin 1970-ci illərin sonlarında yazdığı məqalələr, “XX əsrin əvvəllərindəki Azərbaycan romantik lirikası” adlı namizədlik dissertasiyası, “Romantik lirikanın xüsusiyyətləri” monoqrafiyası (Bakı, 1984) Azərbaycan ədəbiyyatında romantizmin yerini müəyyənləşdirmək üçün nəzəri əsas oldu. Onun inkişafının vahid mənzərəsinin canlanması təhəvvə verdi. Hüseyin Cavid, Məhəmməd Hadi, Abbas Səhhət, Abdulla Şaiq və başqalarının əsərləri əsasında alim bədii yaradıcılığın bütün sahələrinin mənə və poetik xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirə bildi, XX əsrin əvvəllərində poeziyanın və o dövrün ədəbi prosesinin ayrı-ayrı nümayəndələrinin janr və üslub xüsusiyyətlərini qiymətləndirdi. Bu araşdırma digər türkdilli ədəbiyyatşünasların, xüsusilə də tatarların elmi axtarıları ilə uyğun gəldi və beləliklə, türk ədəbiyyatında bədii yaradıcılığın romantik qanadı haqqında fikirləri ədəbi elmə “qaytarmağa” imkan verdi.

Məlumdur ki, ədəbiyyatın özündə romantizm realizmlə və ya neoklassik mədəniyyət növləri ilə paralel olaraq inkişaf edir. Birini vurğulayıb, digərini görməmək mümkün deyil. 1985-ci ildə İsa müəllim yaradıcılığın təbiətini və real paradigmasını nəzərdən keçirən “Ədəbi inkişaf” (Bakı) kitabını nəşr etdirdi.

Seçilən istiqamət növbəti elmi mövzunu, bəlkə də, alimə filologiya elmləri doktoru (1996) elmi dərəcəsinə qazandıracaq əsas tədqiqat obyektini əvvəlcədən müəyyənləşdirdi. “Cəlil Məmmədquluzadə” (Bakı, 1987), “Cəlil Məmmədquluzadə və ədəbi mühit” (Bakı, 1990), “Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri” monoqrafiyaları buna sübutdur. Cəlil Məmmədquluzadənin və müasirlərinin əsərləri İsa Həbibbəyliyə ədəbi prosesin, Azərbaycan nəzəri və ədəbi düşüncəsinin inkişafının bütün mənzərəsini bərpə etməyə,

XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində onun təkamülünün əsas istiqamətlərini və mərhələlərini müəyyənləşdirməyə imkan verdi.

Bu tədqiqatın ən vacib nəticəsi mədəniyyətin dərin diaxronik dəyişiklikləri fonunda “tənqidi realizm”, “maarifçilik” anlayışlarının müəyyənləşməsi idi. Maarifçilik hərəkatının

başında duran bir sıra görkəmli Azərbaycan mütəfəkkirlərinin həyatının, fəaliyyətinin və yaradıcılığının dərinəndən araşdırılması, o dövrün ictimai-siyasi və ictimai-mədəni vəziyyətinə aid əvvəllər bilinməyən materialların elmi dövriyyəyə buraxılması nəticəsində məlum oldu ki, Azərbaycanda maarifçilik Avropa və ya rus mədəniyyətindəki mənəviyyatından fərqli məzmunla qiymətləndirilir; o bir çox türk xalqlarının intibahına güclü təkan olur. Bu fikir bir vaxtlar bir çox türk xalqları, o cümlədən tatarlar üçün sosial-mədəni yüksəliş platformasına çevrilən “Molla Nəsrəddin” jurnalının materialları ilə daha da möhkəmləndirildi.

İsa Həbibbəyli, eyni zamanda onun milli mahiyyətini və xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirmək məqsədilə XIX və XX əsrin tarixi və ədəbi prosesini araşdırır. Onun səyləri sayəsində parlaq və orijinal yazıçıların – Eynəli bəy Sultanov, Məmməd Səid Ordubadi və onlarla digər istedadın ədəbi irsinin “qayıdışı” baş verdi. Bu materialda yalnız tarixi və ədəbi prosesin deyil, həm də bir çox şair və yazıçıların əsərlərini, bu dövrün əsas mətnlərini estetik cəhətdən öyrənmək mümkün oldu.

Onun tədqiqatları və XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı ilə bağlı elmi nəşrləri nəticəsində müxtəlif ədəbi cərəyanların, ədəbi məktəblərin və üslub qollarının bir arada olması üçün estetik cəhətdən əlverişli bir platforma meydana çıxdı. Bu dövrün Azərbaycan ədəbiyyatının salnamələrinin bərpası və “Molla Nəsrəddin” ədəbi məktəbinin Azərbaycan mədəniyyətindəki rolunun konseptual qiymətləndirilməsi məhz İsa Həbibbəyliyə aiddir. Onun tədqiqatları digər türk xalqları, xüsusən də tatarlarda baş verən tarixi və mədəni proseslərin öyrənilməsinə dair yanaşmalarla səsəşir və bəzi situasiyalarda onları qabaqlayır.

1985-ci ildə alim bir kitab nəşr etdirdi: “Ədəbiyyat nəzəriyyəsi” (Bakı, 1985). Bununla belə İsa Əkbər oğlu ədəbiyyat tarixi ilə bağlı əsərlərində həmişə ədəbiyyat nəzəriyyəçisi kimi çıxış edərək istiqamət və cərəyanları, növ və janrları, Azərbaycan ədəbiyyatının poetikasını nəzəri baxımdan öyrənib. Bu cür araşdırma obyektləri arasında ədəbi proses, yenilik, ədəbiyyatda lirizm, tarixi bir roman və ya roman poetikası, janrlar (sonet, qısa hekayə, nağıl və sair), obraz və prototiplər və bir çox başqaları yer alır. Belə yanaşma alimi yeni kəşflərə aparır. Xüsusilə satiranı dördüncü növ kimi fərqləndirmək və Azərbaycan ədəbiyyatında bir sıra janrları müəyyənləşdirmək konsepsiyası ədəbi növlərin və janrların genezisi və inkişafının sinkretizm dövründən başlayaraq yenidən nəzərdən keçirilməsini tələb edir.

İsa Həbibbəylinin elmi fəaliyyətinin daha bir istiqamətini qeyd etmək istəyirəm – bu, postsövet reallıqlarında milli ədəbiyyatın öyrənilməsi konsepsiyasının formalaşmasıdır. Ədəbiyyatşünaslığın XX-XXI əsrlərin sosioloji yanaşmasından qurtulmuş, milli ədəbiyyatın bədii və estetik spesifikasiyi baxımından özünəməxsus, daxili inkişaf qanunları nəzərə alınmaqla öyrənilməsinin əsaslarının axtarışında əksini tapdı. Tarixi quruluşun əsas prinsiplərini müəyyənləşdirmək üçün əvvəlcə keçmiş SSRİ-nin rus olmayan xalqlarının milli tarixi və ədəbi prosesini yenidən nəzərdən keçirməyə ehtiyac var idi.

İsa Əkbər oğlunun bir çox əsərləri həm altmışıncıların novatorluğuna həsr olunmuş, həm Səməd Vurğun ədəbi məktəbinin səciyyəvi cəhətlərini, həm də Məmməd Araz, Nəriman Həsənzadə, Sabir Rüstəmxanlı, Anar, Kamal Abdulla və başqalarının yaradıcılıqlarının əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirməyə yönəldilmişdir. Alim ədəbiyyatı XX və XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycan anlayışının daxili məntiqini, milli bədii şüurun hərəkət istiqamətlərini və dinamikasını dərk edərək öyrənir. Nəticədə, milli ədəbiyyatın ümumi tarixinə yeni yanaşmaların müəyyənləşdirilməsi zərurətinə cavab verən “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin dövrü konsepsiyası və onun inkişaf mərhələləri” monoqrafiyası (Bakı, 2019) işıq üzünə gəldi.

Əslində, monoqrafiya təkcə Azərbaycan ədəbiyyatının dövrəşdirilməsində deyil, həm də türk xalqları ədəbiyyatının dünya xalqları ədəbiyyatının üzvi hissəsi kimi parlaq adlarla, əlamətdar əsərlərlə əhatəli anlaşılmasında pioner oldu. Bu əsərin dərinliyi və genişliyi Azərbaycan ədəbiyyatı tarixini türklərin mədəniyyət tarixinin əsas tərkib hissəsi kimi təqdim etməsindədir. İlk dəfə ortaya qoyulan tarixi və ədəbi ümumiləşdirmələrin düzgünlüyünə “geri qaytarılmış” ədəbi abidələr və antoloji xarakterli yeni nəşrlər vasitəsilə nail olunur.

Belə ki, qədim (qədim dövrlərdən VII əsrə qədər) və yazılı ədəbiyyatın ümumi başlanğıcı (VII-X əsrlər) ideya-bədii orijinallığı qədim türk sivilizasiyasının bədii təfəkkürü çərçivəsində nəzərdən keçirilir. İntibah dövrünün Azərbaycan ədəbiyyatı nümunəsindən (XI-XII əsrlər) istifadə edərək Azərbaycan ədəbiyyatında sıçrayışın səbəbləri yüksək elmi səviyyədə ətraflı təhlil edilir: bu, müsəlman və Şərq intibah dövrlərinin təsiri və ümumi türk folkloru və mifoloji nümunələridir. Orta əsrlər ədəbiyyatı (XIII-XVI əsrlər) anadilli ədəbiyyatın yaranma dövrü kimi müəyyənləşdirilir.

Xüsusi olaraq qeyd etməliyəm ki, İsa Həbibbəyli formalaşan ədəbi cərəyanların dinamikası ilə Azərbaycan ədəbiyyatını daha da inkişaf etdirməyi düşünür. Alimin fikrincə, XVI əsrdə Şərq romantizmi öz dövrünü tamamlayır. Növbəti tarixi-ədəbi mərhələnin (XVII-XVIII əsrlərin ədəbiyyatı) bütövlüyü erkən realizmin, XIX əsrdə isə maarifçi realizmin formalaşmasına bağlıdır. Türk ədəbiyyatına belə bir dinamik yanaşma onların tarixinin daha da öyrənilməsi və qurulması üçün çox vacibdir.

Alim maarifçilik realizmini “Azərbaycan ədəbiyyatının lokomotivi” adlandırır və milli ədəbiyyatın inkişafının növbəti mərhələsində (tənqidi realizm və romantizm dövrü, 1890-1920-ci illər) maarifçilik motivləri və sentimentalizmi ortaya qoyur. Sovet dövründə bir çox türkdilli ədəbiyyatda maarifçiliyin yalnız 1905-ci ilə qədər mövcud olduğu düşünülürdü və bu münasibət onların öyrənilməsində bir çox səhvlərə səbəb olurdu.

Sosialist realizm dövrünün (1920-1960) və müvafiq ədəbi, ideoloji kanonların tədqiqi də nəzəri düşüncə ilə, milli-mədəni şəxsiyyət amillərini, janr, üslub və poetika problemlərini müəyyənləşdirməklə aparılmışdır. Sovet dövründə Azərbaycan ədəbiyyatında ideoloji əsərlərin az olmasını vurğulayan alim, ön planda insan fəlsəfəsi, milli və ya tarixi problemlərin olduğu bütöv əsərləri ortaya çıxarır. Bu materialın təhlili və ümumiləşdirilməsi alimi bu dövrdə Azərbaycan ədəbiyyatında genişmiqyaslı dəyişikliklərin başladığı qənaətinə gətirir. O qeyd edir ki, artıq 1950-ci illərdə Azərbaycan ədəbiyyatında altmışıncı illərdə yaşanan avanqard dəyişmənin tendensiyaları hiss olunmaqdadır.

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixindəki növbəti mərhələni İsa Həbibbəyli “milli-mənəvi özünəməxsus və suverenlik idealları, modernizm dövrü” adlandırır (1960-1990). Bu materialda avanqard yazıçıların əsərlərinin əsasını təşkil edən yeni hadisələrin bədii və estetik mahiyyəti ortaya qoyulur. Oxşar meyllər: milli kimliyi müəyyənləşdirmə proseslərinin intensivləşməsi, sosialist realizmini dəyişdirməyin yollarının axtarılması 1960-1980-ci illər tatar ədəbiyyatında da müşahidə olunur. Bu dövrə tatar ədəbiyyatının milli mənbələrə döntü dövrü deyirik.

Əlavə olaraq elm adamları ötən əsrin sonlarındakı və XXI əsrin əvvəlindəki milli tarixi və ədəbi proses nəzəriyyəsinə əvvəlki ideoloji və mədəni əlamətlərin rədd edilməsi, yeni ədəbi janr və üslubların inkişafı ilə əlaqəli bir keçid dövrü kimi təqdim edirlər. Bu dövrü akademik “Müstəqillik dövründə (1991-ci ildən) Azərbaycanın çoxmədənliliyi ədəbiyyatı” adlandırır. Müəllif, müxtəlif bədii sistemlərin: neorealizm, modernizm, postmodernizm, sehrliləşdirilmə elementlərinin birləşməsini və qarşılıqlı təsirini postsövet dövrü Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafının kifayət qədər dolğun mənzərəsi kimi təqdim edir.

Beləliklə, “Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin dövrəşdirmə konsepsiyası və onun inkişaf mərhələləri” monoqrafiyası alimin bütün ədəbi tədqiqatlarını özündə cəmləşdirib. Nəzəri tədqiqat ona milli ədəbiyyatı öyrənmək üçün xüsusi vasitələr yaratmağa, doğma ədəbiyyat tarixini öyrənməyə – onun inkişafının

Mütəxəssis sözü

Payızlıq buğda əkininin düzgün aparılması məhsuldarlığın əsasını təşkil edir

Buğda əsas ərzaq bitkisidir. Yer üzərindəki insanların 70 faizi bu məhsulla qidalanır. O, yüksək qidalılıq və dad keyfiyyətlərinə malikdir, orqanizm tərəfindən yaxşı mənimsənilir. 1 kiloqram buğda çörəyində 2000-2500 kalori enerji, quru çəkiddə 16-17 faiz zülal vardır. Buğda ununun çörəyində bunlardan başqa B vitaminləri kompleksi (B1, B2 və sair) və PP vitamini, həmçinin insan orqanizmi üçün vacib olan mineral birləşmələr – kalsium, fosfor, dəmir və başqa elementlər də vardır.

Son illər aparılmış arxeoloji qazıntılar bu bitkinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında qədim tarixə malik olmasını bir daha sübut edib. Hazırda buğdanın 22 növü məlumdur. Onlardan ikisi – yumşaq və bərk buğda növləri dünyada ən çox yayılanlardır.

Buğdanın bütün növləri birillikdir. Bu bitki 3 qrupa bölünür – payızlıq, yazlıq və yarımpayızlıq. Payızlıq buğda özünün ilkin boy və inkişafı üçün uzun müddət aşağı temperatur tələb edir, yazlıq buğdalar isə 0°C-dən yuxarı temperaturda inkişaf mərhələsinə keçərək böyüyür və məhsul verir. Buğda bitkisi min illər ərzində həyat şəraiti amillərinə uyğunlaşaraq külli miqdarda ekoloji qruplara bölünüb. Bərk buğda düzənlik bitkisi kimi, əsasən, yazlıq formada olur. Yumşaq buğda yeni mühit şəraitinə çox tez uyğunlaşır, düzənlik, meşə-düzənlik, həmçinin şoran, yarımsəhra və qaratorpaq olmayan ərazilərdə əkilir.

Payızlıq buğdanın səpini payızda kənd təsərrüfatı işlərinin nisbətən az olduğu vaxtlarda aparılır. Bu isə bitkilərin payız, qış və yaz yağışlarından tam istifadə etməsinə, məhsulun sahədən yazlıq taxıllara nisbətən tez yığılmasına və yüksək məhsul verməsinə şərait yaradır. Payızlıq buğdanın ən yaxşı xüsusiyyətlərindən biri də onunla izah edilir ki, o, öz vegetasiya dövrünü may-iyun aylarında qurtarır. Bu da həmin sahələrdə digər kənd təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün çox əlverişlidir. Payızlıq buğda yazlığa nisbətən yüksək və keyfiyyətli məhsul vermə qabiliyyətinə malikdir. Onun əlverişsiz şəraitə davamlılığı, birinci növbədə, sortun bioloji xüsusiyyətlərindən asılıdır.

Buğda bitkisinin aqrotexnikası səpin üçün torpağın hazırlanmasından başlayır. Məsləhət görülür ki, əsas şumdan qabaq sahəyə 20-30 ton üzvi gübrə, fosfor (200 kiloqram/hektar, fiziki çəkiddə) və kalium (80 kiloqram/hektar) gübrələri ilə birlikdə əsas gübrə şəklində torpağa verilsin. Əsas şum 28-30 santimetr dərinliyində aparılmalıdır. Şumdan dərhal sonra sahə disklə mala ilə malalanmalı, sahə bir qədər hamarlanmalıdır. Səpinə 15-20 gün qalmış sahə suvarılmalıdır. Səpinqabağı sahədə 12-15 santimetrlikdə ikiləmə şumu aparılır, bununla da əlaq otları məhv edilir. Bundan sonra sahə üzlənərək bir qədər də hamarlanmalı və toxum səpini aparılmalıdır. Səpin üçün hazırlanmış toxum materialı əlaq toxumlarından təmizlənmiş olmalı, dərmanlanmalıdır.

Dəyirmi masa

Oktyabrın 15-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Turizm Departamentində "Turizm könüllüləri" layihəsinə qoşulan tələbələrə iştirakı ilə "Müstəqillik illərində turizm sahəsində qazanılmış uğurlar" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə Turizm Departamentinin direktoru Əkbər Novruzov açaraq qeyd edib ki, qədim diyarımızın geniş turizm potensialı var və bu turizmin bir çox növünün inkişafına zəmin yaradır. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talıbovun diqqət və qayğısı ilə son illər qədim diyarın tarixi-mədəni irsinin tanıdılması, müalicə mərkəzlərinin yenidən qurulması, həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işləri turizmin inkişafına təkan verir. Bunun nəticəsində muxtar respublikaya üz tutan turistlərin sayı ilbəil artır.

Tədbirdə "Nəqşicahan Holding Şirkətlər Qrupu" MMC-nin iqtisadi məsələlər üzrə direktor müavini Rifat Mahmudov, Naxçıvan Dövlət Universitetinin Bələdiyyə və turizm kafedrasının müdiri Flora Kərimova və "Naxçıvan" Universitetinin İqtisadiyyat fakültəsinin dosenti Əli Cabbarovun çıxışları dinlənilib.

Sonra mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Lamiyə QULİYEVA

Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun baş müəllimi

Şəfərinin təsərrüfatı bitkilərinin əkilməsi üçün çox əlverişlidir. Payızlıq buğdanın səpinə 15-20 gün qalmış sahə suvarılmalıdır. Səpinqabağı sahədə 12-15 santimetrlikdə ikiləmə şumu aparılır, bununla da əlaq otları məhv edilir. Bundan sonra sahə üzlənərək bir qədər də hamarlanmalı və toxum səpini aparılmalıdır. Səpin üçün hazırlanmış toxum materialı əlaq toxumlarından təmizlənmiş olmalı, dərmanlanmalıdır.

Pərviz HACILI

Beynəlxalq turnirdə ikinci turun oyunları keçirilib

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası və Naxçıvan Futbol Federasiyasının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən 13-14 yaşlı futbolçular arasında "Naxçıvan kuboku – 95" beynəlxalq turnirində ikinci turun oyunları başa çatıb.

Əvvəlcə meydana Özbəkistan Respublikasının "Əndican" və Azərbaycanın "Rekord" komandaları çıxıb. Daha üstün oyun sərgiləyən özbək təmsilçisi meydanı 7:2 hesablı qələbə ilə tərk edib.

Günün ikinci görüşündə "Qarabağ" Özbəkistan təmsilçisi "Qaraqalpaqistan" komandasını sınağa çəkib. Oyunda hesabı açan özbək komandası olsa da, sonda Azərbaycan təmsilçisi qələbə qazanıb – 2:1.

Şəhur Olimpiya İdman Kompleksinin stadionunda keçirilən beynəlxalq turnirdə bu gün azarkeşlər III turun oyunlarına şahidlik edəcəklər. Belə ki, 11⁰⁰-da başlayacaq görüşdə meydana "Əndican" və "Qarabağ" komandaları çıxacaq. Saat 13⁰⁰-da isə "Araz-Naxçıvan" "Qaraqalpaqistan" komandası ilə qarşılaşacaq.

Qeyd edək ki, turnirə oktyabr ayının 18-də yekun vurulacaq. Oyunlardan sonra baş məşqçilərin fikirlərini öyrəndik:

Şahruh İşanov Maratoviç – "Əndican" komandasının baş məşqçisi: – İlk olaraq turnirin təşkilatçılardan minnətdarlığımızı bildiririk. Burada bizi çox gözəl qarşıladılar və özümüzü evimizdəki kimi hiss edirik. Turnirə dəvət aldıqda çox sevindik. Bura gəlmək, yerli sakinlər ilə tanış olmaq və futbolçular arasında münasibət qurmaq bizlər üçün xoşdur. Turnirin təşkilatçılığı yüksək səviyyədədir. Komandamız kompleksdə yerləşib və burada idmançılarımızın qidalanması, onların məşq etməsi üçün hər bir şərait yaradılıb. Artıq iki görüşdə meydanı qələbə ilə tərk etmişik. Etiraf edim ki, turnirin qalibi olub qazanacağımız kuboku Naxçıvandan xatirə saxlamaq istəyirik.

Digər tərəfdən, qazancımız yeni dostlardır. Qarşıdakı illərdə təşkil edəcəyimiz turnirlərə Naxçıvan komandasını da mütləq dəvət edəcəyik. Bu dostluq ənənələrini davam etdirmək istəyirik.

Mostafa Qaraxani – "Rekord" komandasının baş məşqçisi:

– Turnirin təşkilatçılığı mükəmməldir. Düzdür, komandamız turnirdə qələbə qazanmayıb, buna baxmayaraq, biz burada daha çox təcrübə toplayırıq. Naxçıvanı gözdüm, çox gözəl təbiəti və gözəl şəhəriniz var. İstər qaldığımız oteldə, istərsə də küçədə insanlar bizim qonaq olduğumuzu bilib ünsiyyət qurur, turnir barədə fikirlərimizi öyrənirlər. Təşkil ediləcək növbəti turnirdə böyük məmnuniyyətlə iştirak edəcəyik. Bizə göstərilən diqqətə görə təşkilatçılara minnətdarlığımızı bildirirəm.

Hakimlərimiz üçün növbəti seminar

Naxçıvan Muxtar Respublika Stadionunun iclas zalında Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Futbol Federasiyaları Assosiasiyası (AFFA) və Naxçıvan Futbol Federasiyasının (NFF) təşkilatçılığı ilə futzal hakimləri üçün seminar keçirilib.

AFFA-nın Hakimlər Komitəsinin üzvü FİFA referisi Elçin Məmmədov və milli dərəcəli hakim Nicat İsmayillinin iştirakı ilə reallaşan seminarın məqsədi futbol hakimiyyəti ilə bağlı nəzəri və təcrübə biliklərin artırılmasıdır. Ölkədə yeni futbol hakimiyyətinin formalaşdırılması məsələsinə AFFA tərəfindən xüsusi önəm verildiyini bildiren Elçin Məmmədov birgə əməkdaşlıq notisində Naxçıvanda hakimlərin təkmilləşdirilməsi üçün atılan addımların sevincini bildirdi.

Seminar oktyabrın 18-dək davam edəcək, iştirakçılara oyun qaydaları ilə bağlı vəsaitlər, hakim ləvazimatları paylanılacaq.

İdmançımızdan daha bir uğur

Cəlilabad Olimpiya İdman Kompleksində 10 kilometr məsafəyə kross qaçışı üzrə Azərbaycan çempionatı keçirilib.

Çempionatda Naxçıvan Muxtar Respublikası Yüngül Atletika Federasiyasının idmançısı Əmrah

Nağıyev də iştirak edib. İdmançımız bu məsafədə finiş xəttini ikinci yerdə başa vurub və gümüş medal qazanıb.

Sonda qalib idmançımız təşkilatçılar tərəfindən mükafatlandırılıb.

☞ Ceyhun MƏMMƏDOV

Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi payız-qış mövsümü üçün müxtəlif növ əşya əmlaklarının satın alınması üçün açıq tenderə dəvət edir

Tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərfdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Naxçıvan şəhəri, Cəlil Məmmədquluzadə küçəsi, bina 41 ünvanında yerləşən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Maliyyə-təsərrüfat şöbəsinə (əlaqələndirici şəxs: Cabbarov Murad Rəsim oğlu, tel: 544-48-34) almalıdırlar. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət
2. Tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır)
3. Tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 60 bank günü qüvvədə olmalıdır)
4. Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış
5. İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti

6. İddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı
7. İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri
8. İddiaçıların müvafiq mallar üzrə məhsul və uyğunluq sertifikatları
9. Digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 25 oktyabr 2019-cu il saat 17⁰⁰-a qədər, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 26 oktyabr 2019-cu il saat 17⁰⁰-a qədər Naxçıvan şəhəri, Cəlil Məmmədquluzadə küçəsi, bina 41-də yerləşən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Maliyyə-təsərrüfat şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təklifləri 28 oktyabr 2019-cu il tarixdə saat 11⁰⁰-da açıqlacaqdır. İddiaçıların salahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
MEHRİBAN SULTANOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 1.

Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: serqqapisi@nakhchivan.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Güntac Şahməmmədli

Qəzet redaksiyalarının kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1495. Sifariş № 701